

РЕШЕНИЕ

№ 212

гр. Варна , 05.07.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА в публично заседание на седемнадесети юни,
през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Диана Д. Митева

при участието на секретаря Албена Ив. Янакиева
като разгледа докладваното от Диана Д. Митева Търговско дело №
20203100901130 по описа за 2020 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството се разглежда като ТЪРГОВСКИ СПОР (чл. 365 т.1от ГПК вр. чл. 1 ал.1 т.6 от ТЗ).

Приет е за разглеждане пряк иск, предявен на осн. чл. 405 КЗ от **„ЧИФЛИКА“ЕООД, ЕИК 103618686**, с. Стефан Караджа, общ. Вълчи дол, обл. Варна, представлявано от управител В.К., чрез адвокат М. (ВАК) със служебен адрес ******* срещу ЗАСТРАХОВАТЕЛНО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО „БУЛСТРАД ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП”, ЕИК 000694286**, гр. София, пл. Позитано №5, представлявано от изп. директори Н.Ч. и И.Г., чрез юрк. Б.А., за заплащане на сума от 27 000 лв, претендирана като дължим остатък от застрахователно обезщетение (над получена част от 3000лв), съответен на част от застрахователна сума, съразмерна на застрахованата продукция от засята с пшеница площ от 400дка, понесла щети на 29.06.20г при настъпване на застрахователно събитие (градушка, буря, проливен дъжд), поето като покрит риск по застраховка „зеделелски култури“, сключена с полица № 3502200800000001/04.04.2020г, ведно със законна лихва от предявяване на иска до окончателно плащане на обезщетението по посочена банкова сметка на застрахования в Токуда банк с IBAN *****.

Ищецът твърди, че като търговец, обработващ засята с пшеница обща площ 1434 дка, уговорил с ответника покритие на риск от увреждане на посева за обща застрахователна сума от 143 500лв, определена по 100лв на 1 дка на база направени разходи за отглеждане по технологична карта на застрахования и заплатил премията за това покритие. В срока на действие на застраховката, непосредствено преди прибиране на реколта, настъпило вредоносно природно явление, като на 29.06.2020г през застрахован посев е преминала буря с проливен дъжд и градушка, която пречупила класовете и изронила зърната и така увредила $\frac{3}{4}$ от пшеничните насаждения в парцел № 61265-41-6-7 с обща площ 400 дка в с. Радан войвода, м-ст Девлян пунар. Въпреки, че застрахованият уведомил застрахователя си своевременно, оглед от негови представители бил организиран на 02.07.2020г, но изготвеният за това протокол не бил предаден на представителя на застрахования в момента на съставянето му, а едва след като планираната жътва е била довършена. Ищецът сочи, че заявил изрично възраженията си срещу обявените от застрахователя констатации на увреждане от само 10 % на 300 дка, като се позовал на съставени в деня на събитието протокол със снимков и видео материал, които предоставил на застрахователя при отправено искане за преразглеждане на случая на 31.07.2020г. След повторна покана от 31.08.2020г за изплащане на обезщетението, застрахователят превел на 03.09.2020г по банкова сметка на застрахования само 3000лв като пълен окончателно определен размер на определеното за това събитие обезщетение. Като счита, че този размер (покриващ само 10% от сумата за увредени 300дка) не е съответен на действително нанесени от градушката вреди, претендира за присъждане на горница от 27 000 лв. до дължимото от застрахователя обезщетение от 30 000лв, за цялостно увреждане на 75% от блока с площ 400 дка, констатирано от присъствали в деня на събитието на полето агроном, механизатори и кмет на населеното място.

Ответникът оспорва претенцията на застрахования в цялост. Оспорва бланкетно правата му върху продукцията от засети площи и верността на протоколираните констатации в деня на събитието и придружаващите ги илюстративни снимки. Насрещно твърди, че при огледа на 02.07.2020г. на състоянието на посева след получаване на уведомление за щетата, на мястото, посочено от застрахования земеделски производител в м-т Девлян Пунар

били установени рядък посев и недоразвити класове, намаляващи с 15 % продукцията и нанесени повреди на пшеница от паднала градушка, представляващи оронени зърна до 10 % от посева на 300 дка. Сочи, че след този оглед, който е приключил с отказ на застрахования да подпише констатациите, ищецът ожънал блока и така осуетил повторния оглед, а след поискано преразглеждане на обема на установените от застрахователя щети не е представил изисканите доказателства за установяване на количеството продукция, събрано от пострадалите площи и реализирания приход от застрахованата продукция след увреждането ѝ от природното бедствие. Възразява, че с това свое недобросъвестно поведение застрахованият сам е препятствал запазване на застрахованото имущество от последващо влошаване на състоянието и не е съдействал на застрахователя за установяване на всички значими за обезщетяването причини, въздействали върху застрахованите насаждения и разграничаването на последиците от природното явление и тези от изрично изключени от покритие причини.

Всички тези твърдения се оспорват насрещно от ищеца, който сочи, че не е отказал съдействие на представителите на застрахователя, а продължил обичайно прибиране на узрялата продукция в деня след огледа преди да е бил уведомен за нужда от допълнителен оглед. Сочи че е узнал за невярно оценения обем на засягане на пострадалите 300 дка едва след приключване на жътвата и едва тогава е предприел изричното оспорване с исканията за преразглеждане на решението на застрахователя. Твърди, че застраховката покрива фиксирана сума на вложени минимални разходи за единица площ, а не стойността на приходите от бъдеща продукция, поради което е без значение както какво е било качеството на посева, така и каква е цената, получена за събрана след погиването на реколтата остатъчна продукция от този масив.

По същество, представителят на ищеца пледира за уважаване на искането в цялост, като се позовава на неадекватно установен от представителите на застрахователя обем на доказаните щети и експертното заключение на вещото лице, интерпретирало показанията на свидетелите. В писмени бележки допълнително се обосновава пораждането на вземане в размер на цялата претендирана сума и добросъвестност на застрахования, извършил всички необходими за отглеждане на посева мероприятия и

прибрал остатъците от продукцията след щетата.

Застрахователното дружество ответник поддържа доводи за неоснователност на претенцията по същество. В писмени бележки юрисконсултът на предприятието отново заявява бланкетно оспорване на материално-правна легитимация на ищеца и причиняването на цялата загуба на добива само от събитие, покрито като риск. Пледира за отхвърляне на иска, като акцентира върху обоснован отказ на застрахователя да увеличи изплатения размер поради осуетено от застрахования установяване на вреди над признатите при първоначалния оглед на неприбраните насаждения.

Страните претендират насрещно за определяне на разноси, като ищецът е обявил разходи в неоспорен списък по чл. 80 ГПК (л. 150), а ответникът е конкретизирал искането си по основания в последното заседание (л.155).

Предварителните въпроси и допустимостта на иска са били разрешени в нарочно определение №320/24.03.2021г. Окончателната правна квалификация на претенцията и по-подробно изложение на релевантните твърдения се съдържа в устния доклад, обявен от съда в с.з.на 20.05.2021г по неоспорен проект, съобщен на страните(л. 47-50).

Макар че с този доклад съдът е изключил бланкетно въведено с отговора по иска оспорване на материална легитимация на ищеца, доколкото този довод се сочи отново в пледоария по същество, съдът намира за необходимо отново да обсъди този въпрос. Съдът е констатирал, че при безспорно поемане на застраховката на посева, застрахователят е признал интереса на този застраховащ се производител, направил разходи за засяване и обработка на земеделски площи, да бъде компенсирал за предвидими, но непредотвратими вредоносни природни явления, увреждащи отглежданите растения. Затова, принципното оспорване на притежанието на посочените като увредени посеви и имотите за тяхното производство е без значение, ако не се основава на конкретни обстоятелства, изключващи този застрахователен интерес към момента на настъпване на събитието. Конкретизация на това оспорване не е предприета дори и след като съдът е посочил противоречието в защитната теза в проекта за доклад и съответно е утвърдил окончателния доклад без да приеме за разглеждане това оспорване. И след провеждане на

съдебното дирене доводът се поддържа без нужното конкретизиране, поради което може да бъде отнесен само към оспорването на обема на щетите, установени като засягане на конкретни площи, обработвани от застрахования ищец.

Съдът, след съвкупна преценка на събраните по делото доказателства, по вътрешно убеждение, приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Няма спор между страните, че с полица № 3502200800000001/04.04.2020г.. между ответното дружество и застрахован търговец, обработващ засята с пшеница обща площ 1434 дка е сключена имуществена застраховка „зеделски култури“ с действие от 05.05.2020г до пълно прибиране на реколтата за покритие на риск от настъпване на събитие по клауза 01 „градушка, буря и проливен дъжд“ за обща застрахователна сума от 143 500лв, определена по 100лв на 1 дка на база направени разходи за отглеждане по технологична карта на застрахования. От представената от застрахователя преписка се установява, че договорът е бил сключен въз основа на попълнен от застраховащ се производител въпросник-декларация, в която са описани различни площи за обработка на зеделски култури(общо около 5000 дка от които част притежавани от търговеца и част арендувани от него), между които масиви 3 и 18 в землище на с. Радан войвода, засадени с пшеница. Видно от съдържанието на декларацията (л.89-90) застрахователят е поел носене на риска без да изиска допълнително нито поясняване на останали непопълнени във въпросника обстоятелства относно агротехническите срокове (дата на засяване и очаквана дата на прибиране на реколтата) и получения добив от декар в предходна година, нито изрична обосновка на калкулация в технологична карта (л. 73), но е възприел изцяло предложената от застрахования се основа за застрахователна сума по технологични разходи в размер от 100лв/дка за пшеницата.

Назначеното от съда вещо лице, чийто изводи съдът кредитира като убедително изложени в заключението и обосновани със специалните му знания, потвърждава, че към момента на сключване на договора, обявен в полицата като 04.04.2020г. посевът е бил в напреднал стадий на развитие, като агротехническите мероприятия от производителя са били проведени и в

предприятието са били отчетени технологични разходи за обработка на конкретни терени, включително масива в м. Девлян пунар с идентификация БЗС 6126504106-7 с обща площ 37.29 ха, в които 360 дка мека зимна пшеница. За този имот експертът е установил, че е удостоверен като обработван именно от ищеца в картата на блокове на земеделските производители, участници в схемите на директни плащания от Разплащателна агенция към фонд Земеделие за същата стопанска година. Вещото лице е потвърдило и че към договореното начало на покритие 05.05.2020г. планираните разходи за обработка е следвало да бъдат изцяло вложени и посева да е достигнал фаза „вретенене“, позволяваща на агро-експерт да прогнозира със значителна сигурност развитието на продукцията в следващите етапи, тъй като най-съществената за добивите фаза „изкласяване“ (наливане на зърното във вече оформени при вретененето стъбла и класове) е предстояла без е била наложителна друга съществена обработка преди жътва, очаквана след два месеца. Проверката на счетоводната документация, извършена от вещото лице сочи, че производителят е водил надлежно дневник на арготехнически мероприятия за обработваните площи, като в землището на с. Р. войвода се отчитат по отделно двата парцела, където влагането на разходите е приключило през април и според експерта при нормално развитие на посетия високо-продуктивен сорт вече е можело да се очаква сигурна продукция от 500 кг/дка.

Няма спор, че освен изрично вписаните в полицата параметри на покритието, изцяло съвпадащи с предложения от застрахованият клиент начин на определяне и размер на застрахователна сума за единица застрахована продукция(100лв/дка), съдържанието на договорените обеми на престациите на всяка от договарящите се страни е доразвито в общи условия за този специален вид имуществена застраховка, предлагана от застрахователя и приети изрично от застраховачия се с подписването им. В документацията на ответника е наличен екземпляр от последна страница на действащите към 04.05.2020г условия, които са били връчени на ищеца, и макар че по делото е представен вариант, актуализиран на 30.11.20г, между страните няма спор че условията, действали в срока на договора и по-специално уговорките за покритие на точно определени събития като рискове и за изключване от покритие на конкретни причини за намаление на добива,

както и начина на определяне на застрахователна сума и формулата за изчисляване на обезщетение при настъпил риск не се различават от оповестените по делото общи клаузи. Съдът намира, че сумата не е свързана с очаквания добив, а с вложените в продукцията разходи за производство, но фиксирането ѝ в полицата като сума за 1 дка има значение само на горна граница на обезщетението (раздел VIII и XV), което следва да покрие действителни щети след изключване на последици, причинени от различни от застрахователно събитие фактори. Така в покритието на процесната площ несъмнено е включено вредоносно събитие градушка, буря и проливен дъжд(раздел VI т.1), но не и последиците от суша, въздействието на топли и студени маси, влияещи на растежа или добива, неправилно отглеждане, неприхващане или лош посадъчен материал, както и косвени загуби и загуба на качество(изброени изрично в раздел VII). Страните са се съгласили (раздел XIV) точния обем на степента в проценти на увреденост на културите под въздействието на различните причини да бъде удостоверено в случай на настъпване на покрит риск, след оглед от комисия, назначена от застрахователя, включваща в състава си агроном, която в присъствие на представител на застрахования да протоколира резултат от преброяване и пресмятане на изцяло запазени, частично увредени и напълно унищожени растения в определени по място, брой и площи пробни парцели с еднаква размери, отстоящи на равни разстояния и разположени по начин, обхващащ цялата застрахована площ, след пълен обход по метода“на кръст“, по диагонали или чрез „хвърляне на метровка“. Според общите условия такива констатации на комисията се излагат в протоколи по образец, които се връчват на застрахования и служат за определяне на обезщетение като установения по този метод процент се умножи по застрахователната сума(като произведение на фиксирания размер за единица по цялата засегната площ).

Обстоятелствата относно настъпване на природното явление също са признати в съвпадащи твърдения на насрещните страни и съдът ги приема за безспорни: на 29.06.2020г в района на с. Радан войвода, м-ст Девлян пунар през засята с пшеница нива е преминала буря с проливен дъжд и градушка, която е увредила насажденията на застрахования търговец. Освен представената метрологична справка за регистриран на тази дата след 15ч. в

района на община Вълчи дол облачен масив с потенциал за интензивен валеж, буря тип „шквал“ и градушка (л. 80), съдът съобразява и събраните показания на свидетелите, очевидци на събитието, които са присъствали на видеозаснемането и фотодокументирането на последиците от природното явление на самото му място. Св. Х. обяснява, че като механизатор(водач на трактор) е бил натоварен от ищеца да участва в жътва в съседен блок, но действията му били прекъснати от разразилата се рязко буря, силен дъжд и градушка, продължили около три часа между 15.00 и 18.00 часа. По същото време свидетелят Н. се е намирал с комбайна за жънене на друг блок и след началото на валежа излязъл на пътя с машината, но не могъл да продължи и да я прибере поради засилването на бурята, която го застигнала до мястото ударено и от градушката. Двамата свидетели категорично разпознават изображенията на всяка от фотоснимките(представени им от съда в съдебна зала като увеличени изображения на електронните копия по делото) и потвърждават начина и местата на които са били направени непосредствено след като бурята е стихнала. Съдът кредитира показанията на тези очевидци, тъй като са изложени последователно, без вътрешни противоречия и съответстват на комплекта от писмен протокол от същата данта и снимков материал към него. Свидателят Х. идентифицира интензивност и сила на валежа и вятъра, както и големината на ледените зърна, като сравнява личните си възприятия от мястото, където са били посевите на ищеца и тези, заснети на клип от вътрешност на автомобил в близост до селото, като св. Н. потвърждава независимо това, като фиксира и отдалеченост на мястото на клипа от увредения масив като 100-150 м. И двамата потвърждават, че са участвали и в организиран от началника им (управителя на дружеството К.) оглед между 18.30 и 19 часа, именно в блока, който и двамата са наблюдавали по време на валежа и който недвусмислено разпознават като обработвана от работодателя им площ, увредена от градушка, въпреки че при протоколирането ледените зърна вече били започнали да се топят и не могат да ги посочат по снимките между растенията. Тези показания съвпадат изцяло с необозначени на видимите на монитора в съдебната зала изображения данни за момента на създаване на всеки от файловете, които съдът установява по фиксирани характеристики на електронните записи, съхранени на защитен срещу промени носител(диск, приложен към л. 15). Така описания от свидетелите оглед е документиран допълнително в протокол от 29.06.20г., в

който са посочени установените на място пречупени класове и множество уронени зърна върху част от блока от 400 дка с идентификатор 61265-41-06-7 в м. Девлян пунар, отграничена ясно от останалата незасегната от градушка и само намокрена от дъжда част от посева. В протокола, подписан освен от двамата механизатори и от кмет на селото и агроном, консултираш производителя („нашия агроном“ според показанията на св. Х.) тези последици са посочени като обхващащи по-голямата част от блока покриваща до 75% от цялата му площ. Този обем сочат разпитаните свидетели, като потвърждават че следите са били видими по целия терен, по протежението на блока и затова е било протоколирано това количество, а повредените растения са били заснети за да се съхрани вида им на място, което е било еднакво с останалите засегнати части. Св. Н. допълнително пояснява, че процента се отнася до площта от нивата, а растенията били изцяло унищожени, тъй като зърната били изпадали от класовете и не могли да се събират. Същият свидетел признава, че е участвал и при жътвата на това поле по-късно, но въпреки че бил ожънат в цялост, добива бил нищожен („нищо не изкарахме от този блок“).

Пълно унищожение на посева в целия блок е бил заявен въз основа на същите фотоматериали от застрахования производител в уведомление за щетата, прието на 30.06.2020г. от застрахователя (л. 82), но при огледа, организиран на 02.07.2020г. на мястото на щетите възникнало разногласие между представителите на насрещните страни. Всяка от тях е представила еднакви по съдържание копия от екземпляр от протокол, съставен в две части, изготвени върху попълнени бланки. В първата част, обозначена като „копие за счетоводството“ е следвало да се впишат изводи на вещо лице, осигурено от застрахователя, за наличие на характерни поражения за съответен покрит риск или причиняване от друго, незастрахователно събитие и определянето на степен на увреждането в проценти от застрахованата култура. Тази част не е подписана от представител на застрахователя, а застрахования е вписал изрично на две места изявление за несъгласие с удостоверените констатации. Втората част, представляваща „оригинал за клиента“ според формуляра представлява таблично представяне на същите изводи, като резултат от предварителна или окончателна оценка и е попълнена от двама представители на застрахователя с дата 02.07.20г като

окончателно съдържание. Съставителите на двете части са разпитани от съда като свидетели и потвърждават, че на тази дата са се срещнали със законния представител на ищеца, който ги е съпроводил до обработваемия масив, но след като им показал увредения посев, напуснал място преди да е съставен протокола, тъй като останал недоволен от начина, по който се провеждал огледа. Св. Н. посочва, че още когато поискали да им бъде показано ороненото от класовете зърно, а не само прекършени или наведени стъбла, управителят и придружаващия го негов баща напуснали блока. Св. Т. признава, че лично е съставила двете части на протокола, след като представителите на застрахования са напуснали полето, като е посочила своите наблюдения като експерт на застрахователя, по професия агроном, в първата част като изводи на вещо лице. Свидетелката описва, че е огледала със своя колега целия масив и направила замервания на произволни места на броя на зърна в класовете върху растенията и тези, паднали на земята. Двата свидетели потвърждават и съответствието на вида на възприетите от тях насаждения с предявените изображения от снимковия материал, като потвърждават че този вид е съответствал на насажденията върху площ около 300дка, като малка част от блока не е била засегната и обосновават протоколирането на увреждането от 10 % на всяко растение с видими според тях количества на опадало на земята зърно и възможността да бъде събрана продукцията дори когато класовете са пречупени. Свидетелката Т. допълнително посочва, че класовете са били редки с дребни зърна и с по-малко от обичайния брой в класа, което било типично за силно засушаване, а св. Н., който е участвал като ръководител на екипа с икономическо образование потвърждава, че са възприели 15 % намаление на реколта поради суша, като са отчитали статистически данни за намалени добиви до 300кг/дка в региона при подобни условия за развитие на културите.

За същата среща на полето са депозиран и показания на св. К., присъствал на този оглед като придружител на сина си - управителя на застрахования търговец. Макар и да посочва като причина за неразбирателството метода на огледа и нежеланието на представителите на застрахователя да проверят детайлно посевите, този свидетел също е категоричен, че протоколът не е бил връчен на сина му в деня на това посещение, като отрича дори да е бил съставен и предложен от

представителите на застрахователя до момента, в който те са напуснали мястото.

При съпоставката на показанията на двете групи свидетели, съдът приема че съвпадат именно по отношение на фактите за посещението на блока, възприемането на вида на насаждението и възникналото разногласие относно начина, по който видимите поражения от падналата градушка следва да се остойностят. Всички свидетели обаче сочат, че снимковия материал, с който и застрахователя вече е разполагал, вярно отразява състояние на значителна част от посева, приблизително 300 дка от общия масив от 400 дка, както и че точен обем на признато увреждане не е бил оповестен на място и че частта от протокола, предназначен за застрахования е останала в държане на другата страна без да е уговорен повторен оглед от независим експерт. Напротив, в документите, които са били връчени по-късно (на неустановена по делото дата) категорично огледът е бил протоколиран като окончателен.

Няма спор, че към 06.07.2020г, когато застрахователят е проявил готовност за нов оглед, посевът вече е бил прибран, както и че след изрично заявено в искане от 31.07.2020г възражение срещу признатия обем в оспорения при връчване на 23.07.20г протокол, и покана за изплащане на обезщетение от 31.08.2020г, застрахователят е определили изплатил сума от 3000лв, като окончателен размер на обезщетението в размер на 10% от застрахователна сума за общо засегнати 300дка посев в резултат от настъпил покрит риск.

Приложеният по делото фото и видео материал, възпроизведен на електронен носител е бил изследван допълнително от назначеното от съда вещо лице. Съдът преценява, че изводите, основани именно на този предмет на изследване могат да бъдат възприети обосновано като най-адекватна преценка на действителните последици от безспорно настъпило вредоносно природно явление, тъй като верността на изображението е потвърдена от всички свидетели, а момента на документирането е най-близък до събитието(непосредствено след края на бурята). Съответно, писмените протоколи за огледите, извършени както от местните лица в деня на бурята и от служители на застрахователя при назначения оглед не могат да се ценят в частите им, в които не отразяват възприети от съставители факти, а изводи,

изискващи специални знания. Нито аргономът на производителя, нито експертът на застрахователя, дори и да са специалисти, могат да установяват по обвързващ несреещната страна начин причинна връзка между пораженията върху посева, а общата официална удостоверителна компетентност на кмета на населеното място по установяване на увреждания в селскостопански насаждения е изключена при застрахователни случаи(чл. 6 ал.1 т. 5 от ЗОСИ). Затова и съдът кредитира само заключението на назначеното вещо лице, потвърдило пред съда изводи, основани на факти, които са изведени от непротиворечиво депозираните показания на всички свидетели: видеоматериалите са били създадени по време на природното явление на място в непосредствена близост до застрахован посев в масив с номер по БЗС 6126504106-7 с обща площ 37.29 ха, в които 360 дка мека зимна пшеница; заснетите ледени зърна на градушката и интензитета на вятъра и валежа са съответни на падналите на полето; фотоснимките на посева са създадени веднага след края на бурята и точно отразяват степента на пречупване на стъбла и оронване на зърно от класа, като в тази степен пораженията на растенията е нанесена на увредена площ, приблизително покриваща 300дка от пшеницата. Въз основа на тези факти, които според съда изцяло заместват спорните констатации в огледния протокол, вещото лице И. дава категорично заключение, че посевът, който е бил достигнал до пълна зрялост е силно увреден(начупени растения, начупени стъбла и оронени зърна), което съответства на щети от 70%, като принципно продукцията от такъв масив би била годна за търговия, но количеството ѝ ще силно редуцирано. Вещото лице обосновава изключва протоколирания извод от експерта на застрахователя за увреждане от само 10 %, като посочва недостатъка на използвания от него метод на преброяване само на опаднали зърна при огледа два дни след бурята без да е отчетено и въздействие на проливния дъжд, отмил значителна част от пораженията още преди приключване на бурята, които вече не е можело да бъдат забелязани на терена. Това обяснение на вещото лице(л. 154) съдът намира за особено съществено и за породения конфликт относно методиката, използвана при огледа, тъй като именно броя на зърната по земята е бил определящ според св. Н. (л.113 и 114 гръб) , който е ръководил екипа, а заместилата външния експерт св. Т. (л. 115 гръб) признава, че е изброила и съпоставила броя на зърна, налични в класа и тези на земята, като това я е мотивирало да приеме, че посева е слаб и с малко

зърна, без да е отчела и евентуално отмити количества. Затова и съдът кредитира именно заключението на вещото лице за засягането на посева в обем от 70 %, което съответно води и до извод за основателното съмнение на застрахования в достоверността на съставяните от представителите на застрахователя документи и обоснования му отказ да участва в протоколирането.

Същевременно, според коментираните от назначеното от съда вещото лице отчетни документи (журнали на сметки, приемни бележки, фактури за изкупено зърно и обобщен протокол за предаване на количества на купувача в зърнобаза) от общо двата масива в това землище в предприятието е постъпила продукция средно 239 кг/дка, но добива от нивата в м. Айкьна е достигнал до 300 кг., а от тази в м.Девлян пунар само 56 кг/дка. Според агронома, при несмутено от извънредно събитие развитие на посева добивът и от двете полета би бил еднакъв, макар и по-нисък от очаквания, но обичаен и типичен резултат от общото засушаване през тази година въпреки адекватно положени грижи от земеделския стопанин за този вид продукция. Явно е, че само поради природното явление добивът на застрахования земеделски стопанин е ограничен до 20% от този блок в сравнение с обработвани по същия начин площи, което съответства изцяло на безспорно съхранен остатък от посева върху площ под 20 % (60.6 дка от този масив над увредените 300дка до точно установена засята площ на блока 360.6дка). Вещото лице потвърждава, че жътвата на пострадалото поле е била наложителна, тъй като макар и значително редуцирано, количеството останали на класове зърна е можело да се прибере („рекултира“) без качеството на събраната продукция да налага разлика в изкупна цена. Обратно, продължителният престой на полето на неприбрана реколта би влошило съществено качеството и на минимално съхранения добив. При проверката на документацията на производителя вещото лице е установило, че жътвата в това землище вече е била в ход, като е започнала на 26.06. в другия масив(както потвърждават и свидетелите механизатори) от където до деня на бурята вече са били извозени 184,4 тона, продължила е на следващия ден с по-малък обем, като количествата са възстановени на 1, 2 и 3.07 като от същия масив са събрани останалите 117.92 тона. Жътвата е приключила окончателно с прибиране и на реколта от пострадалото поле от 20.32тона в

последния ден, веднага след огледа на застрахователя. Не са установени разлики в изкупните цени, като цялото количество, без разграничаване на качеството от двата блока е изкупено за 310лв за тон.

При така установените факти, съдът намира претенцията на застрахования за отчасти основателна.

На първо място изцяло се доказва поемането на застрахователно покритие от ответника за риск от увреждане на вече засята земеделска продукция, отгледана адекватно на технологичните изисквания за зимна пшеница с вложени изцяло разходи по обработката и обичаен очакван добив от 500 кг/дка. Това имуществено застраховане има за предмет крайният продукт от земеделски култури като бъдеща вещ, което налага специфично определяне на застрахователното обезщетение по индивидуални уговорки, фиксирани в полицата, неразделна част от която са и съответните общи условия на застрахователя, подчинени на общите и специалните правила за имущественото застраховане (чл. 385 – 390 и чл.399 и сл. КЗ). В случая, макар и без специфичната обосновка в технологична карта, несъмнено страните са възприели разходоопределящ подход при фиксиране на точен размер на застрахователна сума, която да обезщети производителя за преки загуби до размер на вече вложени производствени разходи при настъпване на риск, изключващ събиране на добив и реализирането му като приход в предприятието. Затова значение за определяне на действителната стойност на увредената реколта следва да се определя според загубения добив при съобразяване на производствените възможности на района, в който са засети съответните земеделски култури (решение № 128 от 12.07.2010 г. по т. д. № 969 / 2009 г., ТК, II ТО, на ВКС, решение № 161 от 24.11.2010 г. по гр. д. № 724/2009 г., ТК, II ТО на ВКС), като конкретната изкупната цена като елемент формиращ приход няма значение.

Съдът отчита, че макар да са уговорили фиксирана застрахователна сума като неоспорима застрахователна стойност (чл. 386 и чл. 387 ал.1 КЗ), страните са индивидуализирали конкретно рискове, причиняващи загубите на продукция, като изрично от покритието са изключени определени фактори, влияещи върху добивите, чието неблагоприятно въздействие върху реколтата не се поема в рамките на застраховката. Явно е, че с клауза 01 страните са се

съгласили застрахователят да поеме отговорността само за непредвидимите като време и непреодолими като интензитет на въздействие природни явления(градушка, буря, проливен дъжд) със значим индивидуален ефект върху застрахования, но не и по-общото обективно въздействие на постоянни фактори, определящи общи производствени условия на целия пазар, каквото е засушаването. Затова и общото типично за стопанската година намаляване на продукцията на всички производители следва да се отчита като изключен от покритие фактор, и съответно намаляване на добива от застрахователното събитие да се определи отделно без въздействие на този фактор. В случая, според вещото лице очаквания при нормални производствени условия добив от декар на този сорт пшеница е 500кг, а реално реализирания през „сухата“ година добив е намалял до 300кг(не само за този производител, но и за другите такива в района), което съответства на намаляване до 60% на продукцията без това да зависи от извънредното събитие, покрито като риск от застрахователя. Служителите на застрахователя, чиято преценка съдът възприема като резултат и от възприятията им за обичайната практика при договаряне на покритията от този доставчик на застрахователна услуга, определят спада на обичайния добив със само 15%, което и съдът намира за обосновано и възприема.

Съдът преценява, че дори и да не се зачитат специалните уговорки в общите условия(поради непредставяне на точната редакция, приета от ищеца), общите принципи за тълкуване на волята на страните в съответствие с добросъвестността изискват предварително редуциране на уговорената фиксирана застрахователна сума, съразмерно на ограничаването на обема на добива от извънзастрахователни причини. В противен случай застрахователното обезщетение не би имало компенсиращ характер, а ще доведе до несправедливо разместване на икономическата еквивалентност на престациите на насрещните страни(без това да се дължи на алеаторния им характер). Това е така, защото застрахователят е определил премия не само според размера на приетата по предложение на застрахования сума, но и според оценката на риска от настъпване на конкретното събитие, а производителят винаги прави едни и същи разходи, чийто размер към момента на договаряне вече е бил категорично установен, а оценява интереса си според очакванията си за бъдещ добив. Ако застрахователната сума не се

актуализира според влиянието на сушата, при настъпване на покрития риск градушка, производителят би получил възстановяване на целия размер от заложените производствени разходи, което ще му даде необосновано икономическо предимство в сравнение с положението му ако застрахователно събитие изобщо не настъпи. Такъв резултат в търговски отношения законът не допуска (чл. 289 ТЗ) и редуцирането на единичната застрахователна сума до размер съответен на редукция на общия добив до обичайния при засушаване е адекватен израз на общ принцип на установяване на действителни вреди като средство за изключване на несправедливо неоснователно обогатяване. По тези съображения съдът намира възражението на ответника за причиняване на снижения с 15 % добив от причина, за която покритие не е уговорено и остава извън предмета на застраховката срещу риска по клауза 01.

При това предварително редуциране основата за определяне на застрахователно обезщетение се свежда до 85 лв/дка(или до 85 % от обезщетение, определено по договорена фиксирана сума от 100лв/дка за увредения застрахован посев).

Останалите възражения на застрахователя са неоснователни. Категорично се доказва идентичност на обработен адекватно и грижливо земеделски терен, отглеждан от застрахования като част от два масива (заявени от производителя в публичен регистър за целите на финансово подпомагане) със засегнат от градушка засят с пшеница имот, застрахован от ответника. Оспорването на материално правна легитимация (доколкото може да се сведе до липса на идентичност на застраховано и увредено лице) е неоснователно. Не се установява и недобросъвестно изпълнено задължение на застрахования да вземе мерки за предпазване на застрахованото имущество от допълнително увреждане и намали размера на вредите, както и да спазва получени указания от застрахователя(като основание за освобождаване или намаляване на отговорност по чл.395 ал.6 КЗ). Напротив, причината за оттегляне от довършване на огледа съдът установи като реакция на неадекватно приложена методика от експерт на застрахователя, а съставените алтернативни доказателства за фиксиране на точния вид на увреждането са позволявали да се установи степента на засягане на посева в цялост. Същевременно и жътвата на масива в цялост не е затруднила, а напротив

облекчила установяване на точния обем на увреждането, тъй като е била събрана цялата годна за търговия реколта. Макар застрахованият собственик да не е съгласувал с насрещната страна по договора довършването на жътвена кампания, само по себе си това негово поведение не може да се квалифицира като неизпълнение, осуетило установяването на събитието или размерите на увреждането, тъй като събитието е настъпило непосредствено по време на планирана жътва и застрахователят не е изискал изрично отлагането ѝ. Не се доказва и предварително предупреждение за изискване на допълнителни сведения от застрахования, за да се отчита отказ за съдействие от негова страна. Всички останали хипотези на правото на отказ на застрахователя изискват обосновка на недобросъвестно поведение на застрахования, с което предварително се допринася за настъпването на събитието, а тези хипотези са несъвместими с твърденията по настоящия спор и естеството на покрития риск.

Доказаното увреждане на застрахования земеделски производител възлиза на загубени 70 % от реално произведен от 300 дка от застрахования масив посев (според обосноващите изводи на вещото лице) и затова действителния размер на понесените вреди е измерим с такъв процент от редуцирана поради загуби от сушата единична застрахователна сума до 85лв. Така общото обезщетение възлиза на 70% от 25500лв или 17 850лв. **Съдът установява довършен в цялост фактически състав, пораждащ право на застрахования да получи обезщетение за горница до 14 850 лв.** над безспорно получена част от 3000лв. В този размер искът е основателен и следва да се уважи, съответно неоснователната претенция се отхвърли до претендираните 27 000лв.

При направения извод за основателност на предявения иск с правно основание чл. 405 КЗ, основателна се явява и акцесорната претенция за присъждане на законна лихва за забава върху претендираното обезщетение. В случая ищецът не е претендирал самостоятелно обезщетение за забава на застраховател, който е отказал принципно изплащането на горница. Ищецът е предявил само акцесорно искане за периода след сезирането на съда, поради което и това обезщетение не следва да се определя по размер.

По претенциите за разноси: Ищецът е поискал присъждане на

разноски в исковата молба, като точният им размер е посочен в списъка на л. 150. Съобразно представените по делото доказателства ищецът е внесъл съдебни разноски за такси 1080лв и и за възнаграждение на вещо лице в размер 300лв. Представен е договор за правна защита, съдържащ уговорка за заплащане на адвокатска услуга по процесуално представителство в размер на 2800лв, внесени по банкова сметка от ищеца по настоящото дело. Така общият размер на доказаните разходи по водене на делото от ищеца възлиза на 4180лв, от който размер на осъдения ответник следва да се възложи част, съразмерна на основателна част от иска (14850/27000) или само 2299лв.

Насрещната страна е поискала определяне на разноски за възнаграждение на юрисконсулт и депозирани 500лв, изплатени на вещото лице. Като отчита размера на претенцията и множеството доказателства, събрани по делото, съдът определя размер на адекватно на защитата възнаграждение към максимум в чл. 25 ал.1 НЗПП без допълнително увеличение, като общият размер на разноски на ответника възлиза на 800лв. От тях следва да се присъди част, съразмерна на неоснователния иск (17400/27000) или само 360лв.

По гореизложените съображения и на осн. чл.235 ГПК, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ЗАСТРАХОВАТЕЛНО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО „БУЛСТРАД ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП“, ЕИК 000694286, гр. София, пл. Позитано №5, представлявано от изп. директори Н.Ч. и И.Г. **да заплати** на „ЧИФЛИКА“ЕООД, ЕИК 103618686, с. Стефан Караджа, общ. Вълчи дол, обл. Варна, представлявано от управител В.К. **сума от 14 850 лв.**(четиринадесет хиляди осемстотин и петдесет лева), представляваща дължим остатък от обезщетение (над получена част от 3000лв), съответен на част от застрахователна сума, съразмерна на увредена застрахована продукция от засят масив с номер по БЗС 6126504106-7 с обща площ 37.29 ха, в които 360 дка мека зимна пшеница, понесла щети на 29.06.20г при настъпване на застрахователно събитие (градушка, буря, проливен дъжд), поето като покрит риск по клауза 01 по застраховка „зеделски култури“, сключена с полица № 3502200800000001/04.04.2020г, на основание чл. 405,

ал. 1 КЗ, ведно със законна лихва от предявяване на иска до окончателно плащане на обезщетението по посочена банкова сметка на застрахования в Токуда банк с IBAN *****.

ОСЪЖДА ЗАСТРАХОВАТЕЛНО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО „БУЛСТРАД ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП“, ЕИК 000694286, гр. София, пл. Позитано №5, представлявано от изп. директори Н.Ч. и И.Г. **да заплати** на „ЧИФЛИКА“ЕООД, ЕИК 103618686, с. Стефан Караджа, общ. Вълчи дол, обл. Варна, представлявано от управител В.К. **сума от 2299лв.** (две хиляди двеста деветдесет и девет лева), представляваща съразмерна на основателен иск част от направени разноски за държавни такси, съдебни разходи и адвокатски хонорар, на осн. чл. 78 ал.1 ГПК.

ОТХВЪРЛЯ предявения иск на „ЧИФЛИКА“ЕООД, ЕИК 103618686 срещу ЗАСТРАХОВАТЕЛНО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО „БУЛСТРАД ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП“, ЕИК 000694286 за изплащане на остатък от същото обезщетение за същото събитие по същата застраховка **за горница над 14850лв до претендирания размер от 27 000лв.**

ОСЪЖДА „ЧИФЛИКА“ЕООД, ЕИК 103618686, с. Стефан Караджа, общ. Вълчи дол, обл. Варна, представлявано от управител В.К. **да заплати** на ЗАСТРАХОВАТЕЛНО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО „БУЛСТРАД ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП“, ЕИК 000694286, гр. София, пл. Позитано №5, представлявано от изп. директори Н.Ч. и И.Г. **сума от 360лв.** (триста и шестдесет лева), представляваща съразмерна на неоснователен иск част от направени съдебни разходи и юрисконсултско възнаграждение, на осн. чл. 78 ал. 3 ГПК.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Варненски апелативен съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните (чрез пълномощниците им) със съобщение образец № 11 от Наредба №7.

Да се обяви в регистъра по чл. 235 ал.5 ГПК.

Съдия при Окръжен съд – Варна: _____